

Wat is er nu van de „reformatie“ terecht gekomen? Precies, wat ik zag aankomen. Een gewetenskreef, hardop voor het volk? Een duidelijk betoog? Een overleggen van stukken waarin het broederhart den ander overtuigen wil met klare argumenten uit de gereformeerde belijdenis en kerkorde? Vraag maar niet langer, maar lees onderstaand bericht uit „Maas- en Scheldebode“:

— Door een vijftal leden van den kerkeraad der gereformeerde kerk alhier is als zoodanig ontslag genomen, t.w. door de ouderlingen J. de Bakker, A. Driesse, P. H. Mans, en J. Verduin en den diaken M. van der Slik. Ook hebben deze hun lidmaatschap opgezegd. Gelijktijdig hebben 21 leden hun lidmaatschap opgezegd.

Dat is dan de reformatie. Hoe weinig hier moeite gedaan is, om de „dwalenden“ terecht te brengen, blijkt wel uit de „Kerkbode voor de Geref. Kerken in de classis Brielle“. Daar staat een verslag der classisale vergadering, gehouden 12 November j.l. Hoewel er dus heel wat „bezwaarde“ ouderlingen waren, was er maar net precies één aanwezig in het voor God en hun geweten critieke stadium. Reformatie, moet U weten. Dan misschien een hartroerend stuk, waarin schriftelijk de argumenten uit de belijdenis en de kerkorde naar de Schrift worden saamgelezen? Geen sprake van. Dit is dan de reformatie! Dan misschien een gewetens-ontlading bij het z.g. „onderzoek naar art. 41“? Alweer niets daarvan. Reformatie! Mogelijk nog de rondvraag? In alle talen zwijgen. Reformatie! Hoe weinig op die classis de bezwaarde, thans ineens niet-kerkelijk-gereformeerde ouderlingen daar — om met de oude vaders in het formuliergebed te spreken — hun consciëntie hebben willen ontlasten blijkt wel uit een artikel in hetzelfde nummer van dit blad, waarin na de aanstaande bevestiging van den nieuwen predikant „weer een geregelde gang van zaken“ in Middelharnis wordt verwacht. Dit blad verscheen 22 November, men kon dus 10 dagen na die classis nog niets weten van de groote dingen, die voorbereid werden. Daarop heeft den volgende Zondag ds van Velzen, vroeger predikant aldaar, er weer eens een dienst geleid (waarbij „veronderstelde wedergeboorte“ en „oppervlakkigheid“ weer eens ter sprake kwamen, al hebben we van ds van Velzen ten dezen nog nooit eens argumentie uit de confessie gelezen, zoodat we ons moeten vergenoegen met het vermoeden, dat men ginds van de theologische kwesties, die hier achter zitten, al evenmin wat begrijpt als de rest in ons trage land), en den daarop volgende Maandag is dan de Groote Reformatie uitgebroken, waarbij ook br. Mans zich niet onbetuigd gelaten heeft, in het niet-getuigen ter plaatse namelijk.

Want ook hij ging aldus heen.

Wij treuren hier niet om, wanneer wij vragen naar de kansen voor een gereformeerde leiding in Middelharnis. Wij sluiten ons aan bij het publieke kanselgebed van ds van Velzen, die den Heere, den almachtigen en alwetenden God, in het openbaar heeft aangeroepen terzake van de predikanten, die geroepen zijn of die meenen geroepen te zijn. Dit inderdaad zeer ruimhartig bidden — daargelaten de paedagogische waarde ervan in een kerk, die binnen eenige dagen een nieuwen predikant, opvolger van dezen voorbidder ontvangt — dit gebed, zeg ik, is een goed exempel, om ook de thans weggeloopte broeders (die dus blijkbaar slechts gemeend hebben, van Godswegen geroepen te zijn tot het opzicht in de gereformeerde kerk, anders gingen zij niet heen) op het hart te blijven dragen, en hun toe te wenschen, dat zij nog eens krachtig erbij bepaald mogen worden, dat God aan al zijn reformatoren, immers daartoe geroepen, immer kracht van argumentatie uit zijn Woord en uit de belijdenis geeft; weshalve het niet-kunnen argumenteeren de roeping disputabel stelt, althans wanneer men de dingen niet verschrikkelijk „lucht“ neemt.

Och, laat die menschen nu maar verder uit het gezicht. De kweekers van misverstanden staan klaar met open armen, en wij moeten erin rusten, dat God in ons land zulk geknoei toelaat, evenals Hij de relletjes in Rotterdam en in Haarlem en de diplomatieke leugens en uw en mijn zonde toelaat.

Maar wij vragen ons af, of hier niet weer iets te leeren valt.

Ik meen van: ja.

Ik geloof, dat hier bevestigd wordt, wat ik reeds meer zeide:

1. Laat ons niet meten met twee maten: wetenschappelijk voorgedragen ketterijen uitbannen, en de ketterijen, waarbij geen zier van „wetenschap“ te ontdekken valt, almaandoor dragen. Toegegeven, dat het niet gemakkelijk is, domheden te bestrijden. Ging het om die personen, dan zou men zeggen: heb geduld met de slachtoffers van een stelselmatige leugencampagne. Maar het gaat om de kudde, en voor haar zijn ketterijen-uit-onverstand gevaarlijker dan wetenschappelijk voorgedragen afwijking van de confessie.

2. Laat ons niet met zachte heelmeeesters een verdrag sluiten. Al praat „De Waker“ nog zoo zoet over den vrede, en al stemmen inderdaad enkele christelijk-gereformeerden heusch anti-revolutionair, is dat een reden om te zwijgen,

als ook uit die kringen stelselmatig verkeerde voorstellingen gegeven worden, die mee bijdragen aan het niteenscheuren van wat aan onze zorg is toebetrouwd?

3. Laat ons ook blijven jagen naar zuivere afteekening van de grenzen. Al te vaak, ook van den kant van leiders, wordt getolereerd, zelfs gepropageerd, dat het een kwestie is van „licht“ of „zwaar“, van een accent-zóó of een accent-zús. Gevolg: een stijven van de (gewaande) „zwaren“ in hun geestelijken hoogmoed, een armoedig geschipper, tot in de preek toe, en tot in het uitreiken van „oude“ schrijvers als leestof toe (een erkenning, soms dan van ambtelijke zijde, dat Gods Geest „schaarsch“ is, terwijl hij bij deze klagers over anderen soms geen enkel blijk geeft van Zijn aanwezigheid, want wie kan in dit gescharrel nog den Geest van God vinden, als hij de belijdenis kent?) en vooral: 't verzwijgen van waar het om gaat: de antithese: GEREFORMEERD OF ONGEREFORMEERD. Als men dat maar de menschen liet zien, dan zou de strijd nobel zijn, en was een aanwijzing van de consequenties voor niemand kwetsend. Nu evenwel draait alles om de vraag, of broeder A. een lieve christen is, al of niet. Het schijnt soms, of we al die jaren voor niets gewerkt hebben. Zulke plaatselijke kraaktjes hebben geen enkel „groót“ moment, naar het schijnt. Maar als men de sfeer voelt, waarin zulke dingen groeien kunnen, en de andere, waarin de reactie zich al of niet lucht geeft, dan zegt men: een oordeel. Een oordeel over de weglappers, een oordeel over wie met nieuwe theologische misverstanden deze arme schapen kweken en broeden zal, een oordeel, ook over ons, die tegen zulk een conglomeraat van vrome nonsens en nog eens nonsens niet eens de harde woorden van de profeten en de apostelen durven werpen.

Natuurlijk zegt iemand weer ergens iets over Gods oogappel. Laat hem eerst eens exegetiseren, doch op zijn weg naar de boeken al vast eens zich afvragen: die menschen, die men zoo maar in den steek laat, weet ik zeker, dat dáár mijn oogappeltheorieën niets mee te maken hebben?

God zij ons, knoeiers, genadig.

K. S.

De arbeid onder de verstrooide Gereformeerden in Nederl. Indië.

H. Groei van het werk op verscheidene plaatsen.

Het feit, dat de Kerk van Medan zóó kort na haar institueering in het bezit kwam van een eigen predikant, heeft de verstrooide Gereformeerden op meer dan één plaats met nieuwen moed bezielt. En dat was wel noodig ook. Want in het begin van 1918 was de toestand van het kerkelijk leven verre van florissant. Van de twee Kerken, die zich al langeren tijd verheugen mochten in geregelde bediening des Woords, was Batavia al langen tijd vacant, terwijl Soerabaja het oogenblik zag naderen, dat ook haar predikant zou vertrekken. Daarbij kwam, dat allerlei moeilijkheden den groei van het kerkelijk leven in den weg stonden, zoodat opbloei dringend noodzakelijk was. Gelukkig wist Batavia, na herhaalde teleurstellingen, dat een dienaar des Woords bereid was den arbeid daar aan te vangen. Maar ook dan, als deze gekomen was, lag zijn taak allereerst in de stad zelf, zoodat de verstrooide leden niet onmiddellijk van zijn komst zouden profiteren. Want de Maleische gemeente te Batavia, die in Ds Tiemersma een eigen predikant had, kon ook hem moeilijk missen voor arbeid buiten Batavia, daar ze gedurende de lange vacature van de Europeesche gemeente hem menigmaal voor arbeid in die gemeente had moeten afstaan.

Maar nu stonden twee dingen duidelijk vast, en die beide dingen deden allerwege den moed herleven, allereerst dat de Kerken in het vaderland voor de verstrooide broeders en zusters in Indië tot activiteit waren ontwaakt, en ten tweede, dat een kleine Kerk van grootendeels verstrooide Gereformeerden van God een eigen predikant had mogen ontvangen. Nieuwe wegen stonden daarmee op eenmaal open: wat Medan gelukt was kon ook elders slagen.

De tweede Kerk, die door steun vanuit Holland tot beroeping overging, was Bandoeng. De korte historie van deze Kerk is een reeks van wonderen, die tot ootmoedigen dank aan God stemmen. Ruim twintig jaar geleden woonden daar een paar gezinnen, die samenkwamen op de rustdagen om een preek te lezen. Soms dreigde door overplaatsing en terugkeer naar Nederland het getal der samenkomenden zóó klein te worden, dat men vreesde, dat niemand zou overblijven. En weinig konden de enkele getrouwen, wier getal op een gegeven oogenblik tot vier geslonken was, vermoeden, dat zij de kern vormden van een bloeiende gemeente, wier zielental thans bijna 600 bedraagt. Zeker, de snelle groei van de stad Bandoeng, in gunstig klimaat gelegen, is hiervan mede de oorzaak. Maar toch, klein was de Kerk, toen in 1916 de ambten werden ingesteld en klein bleef ze nog lange jaren. Eerst in 1921, toen ze in Dr. Bavinck, die al eenigen tijd te Medan als hulpprediker had gearbeid en daar kennis genomen had van de moeite en den zegen, aan het werk onder de verstrooiden ver-

bonden, haar eersten dienaar des Woords ontving, ontwikkelde de kleine gemeente zich tot een der grootste Kerken in Indië. En dit werd van te grooter betekenis toen Bandoeng zich ging ontwikkelen tot een centrum van het intellectuele leven. Nu wordt de gemeente verzorgd door twee predikanten en komt ze samen in een kerkje, dat dringend vergroot moet worden, omdat het de kerk-gangers niet meer bevatten kan.

In de rij der door steun uit het vaderland tot grootere krachtontplooiing in staat zijnde Kerken, kwam Batavia als derde te staan. Zooda reeds werd opgemerkt, Batavia is de oudste der Kerken in Indië. Reeds in 1877 werden de ambten ingesteld. Maar door den velen arbeid, die de gemeente ter plaatse van den dienaar des Woords vorderde, was deze niet in staat voldoende zorg te besteden aan de verzorging der verstrooide Gereformeerden. En hun getal groeide van jaar tot jaar. Wel had de Kerk van Medan een groot stuk van het ressort van Batavia voor haar rekening genomen, maar het gewedige terrein, dat voor Batavia's verantwoordelijkheid overbleef, riep dringend om intensiever bearbeiding. Hierin kwam verandering, toen de Kerkeraad van Batavia er toe overging voor den arbeid onder de verstrooiden een eigen predikant te beroepen. In 1924 verbond deze zich aan de gemeente. Jammer genoeg ging spoedig daarop de andere predikant voor goed naar Nederland terug, zoodat er voor al het werk toch maar weer één man overbleef. Maar het beroepen van een tweeden dienaar des Woords voor het verstrooidenwerk was een feit geworden en sindsdien heeft Batavia twee predikanten gehad.

Maar Soerabaja, waar in 1881 de ambten waren ingesteld, stond voor dezelfde moeilijkheden. Veel grooter nog dan van Batavia was haar verstrooidenressort. En wat kon de ééne predikant in de groeiende groote-stadsgemeenten beginnen, als hij ook de vele, op groote afstanden wonende, buitenleden verzorgen wilde? Vandaar, dat ook Soerabaja omzag naar een tweeden dienaar des Woords en om daartoe te komen aanklopte bij de Deputaten, die gaarne steun toezegden. Op de komst van Ds Ringalda, die in de vacature van Ds Pera beroepen was, en die in 1923 zijn werk te Soerabaja aanving, volgde in 1926 reeds de komst van Ds van der Spek. Ook Soerabaja heeft nu twee predikanten, die elk ongeveer 150 dagen van het jaar op reis zijn om de verstrooiden te bezoeken en te verzorgen.

En ook te Semarang begeerde men een eigen dienaar des Woords voor de bearbeiding van de gemeente ter plaatse en voor de verzorging van de verstrooiden, die tot het ressort dezer Kerk behooren. In 1918 werd de Kerk geïnstitueerd. Klein was aanvankelijk het getal der leden. Wel probeerde men in 1922 reeds een predikant te krijgen, wat de krachten der gemeente schier te boven ging, maar toen dit niet gelukte duurde het tot 1926 eer andermaal, finantiëel gesteund door de Deputaten, tot beroeping werd overgegaan. En te Semarang ontwikkelde zich, na de komst van Ds Sillevius Smitt, het kerkelijk leven zóó voorspoedig dat ter plaatse op de rustdagen meer dan 150 personen de bediening des Woords bijwonen in een keurig kerkgebouw, terwijl ook onder de verstrooiden rijke zegen verspreid wordt.

Verrassende groei is dus op meer dan één plaats te constateeren. Het wachten was blijkbaar op het medeleven der Kerken in Nederland. Want vanaf het moment dat de Synode Deputaten benoemde en de Kerken collecteerden voor het werk in Indië zijn daar dingen tot stand gekomen, die aller verwachting verre hebben overtroffen. De Naam des Heeren zij daarvoor geloofd!

W. G. HARRENSTEIN.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

Een leuning op het dak.

In Deuteronomium heeft de Heere aan Israël ook voorschriften gegeven, die ons herinneren aan de in onze dagen geldende bouwverordeningen. Indien de Israëlieten in het beloofde land gekomen, een nieuw huis voor zich zouden bouwen, moesten zij het dak voorzien van een leuning, opdat ongelukken zouden worden voorkomen en niet op het huis, door de nalatigheid van den eigenaar, een bloedschuld rusten zou. Het ligt geheel in de lijn van dit goddelijk voorschrift, dat onze wetgever beveiligingen voorschrijft, wanneer in fabrieken en werkplaatsen gevaar ontstaat, gegrepen te worden door draaiende assen, loopende banden of allesverbrijzelende machines.

Hier is het gevaar grooter nog dan op het platte dak, hier is de beweging niet alleen bij den arbeidenden mensch, maar ook bij de stampende, brekende, glijdende en zwaaiende werktuigen en machines. Hier is dus het voorschrijven van beschermende leuningen dubbel noodzakelijk.

Ieder jaarverslag van de arbeidsinspectie manifesteert dat opnieuw. Het aantal ongevallen, dat elk jaar wordt aangegeven, is indrukwekkend groot: in 1929 ruim 137.000. Natuurlijk waren niet al deze

gevallen van ernstigen aard. Maar het is toch ernstig genoeg, als wij zien, dat er 216 ongevallen voorkwamen met doodelijken afloop, terwijl ook het aantal ongevallen, dat blijvende gedeeltelijke invaliditeit ten gevolge had, niet gering is.

Zuiver economisch gezien is dit al een zaak van beteekenis. Ieder ongeval beteekent werkverzuim met de schadelijke gevolgen voor individu en bedrijf. De gedeeltelijke invaliditeit vermindert de productieve kracht van een geheele groep arbeiders, alweder een zaak, die zoowel het bedrijfsleven, als den getroffen arbeider, schade berokkent. Hierom alleen reeds dient men te zoeken naar middelen en wegen om het aantal ongevallen te beperken. Maar dit is niet het belangrijkste. Wie denkt niet aan het leed der gezinnen. Hier wordt een lieftelievend zoon weggerukt, een ouderpaar in diepe droefheid, vaak ook in materiële zorg achterlatend. Daar treft het ongeval een vader, die aan zijn kroost en vrouw wordt ontnomen op een tijd, dat zij nog geheel op zijn bescherming zijn aangewezen. En zoo het ergste niet gebeurde, blijft daar over een voor heel zijn leven verminkte, iemand die men tegenwoordig rangschikt onder de onvolwaardige arbeidskrachten, die verder is aangewezen op een beperkte ongevallen-rente of hulp van kerk of overheid, die tot zijn dood het zware kruis moet torchen en de lidtekenen van den arbeid in zijn lichaam draagt. Zeker ook hierom dient er gezocht naar de beste methode om deze ellende te beperken en kan het, te voorkomen.

Voor den Christen moet de zaak nog anders staan. Hier is meer dan economisch verlies, meer dan medelijden met het levensleed van anderen, dat tot optreden moet dringen.

Hier is de eisch van Gods wet, van het zesde wetwoord, hier is het gevaar voor bloedschuld. Ook in dit opzicht is ons leven dikwijls heel slordig en onze consciëntie toegeschroeid. Maar het kan toch zijn, dat deze bloedschuld door ons heel ons leven wordt gedragen. En slechts in het bloed van Christus kan ook deze schuld worden verzoend. Davids gebed „Verlos mij van bloedschulden” moet ook het gebed worden van menig industrieel.

Een enkel feit uit het jongste verslag van de arbeidsinspectie, moge duidelijk maken, dat er ongelukken zijn, die den werkgever schuldig maken.

In een stroocartonfabriek werd een arbeider bij het opleggen van een drijfriem, gegrepen en zoo verwond, dat hij, een jonge man nog, blijvend invalide werd. Dit ongeval was te wijten aan een slordige en gebrekkige outillage. Hier ontbrak dus, om in den stijl van Deuteronomium 22 te blijven, de leuning op het dak.

Een soortgelijk geval, maar met doodelijken afloop kwam voor bij een andere onderneming, waar een kraandrijver in aanraking kwam met de aanwezige sleepleidingen, welke onder een spanning van 127 volt tegen het geaarde constructiewerk van de kraan stonden.

Ook hier was het ongeval te voorkomen geweest bij goede inrichting, en tegen den Directeur is dan ook proces-verbaal opgemaakt. Door hem werd gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de wet laat om te schikken en een vervolging werd afgekocht voor vijf-en-vijftig gulden.

Ons bevreemdt zooiets niet. Maar formeel is deze werkgever weer vrij man. Hij heeft in dit opzicht aan den eisch der wet voldaan. Maar daar is nog een andere wet, die spreekt van bloedschuld, tengevolge van het ontbreken van de leuning. Schuld die voor God moet worden beleden en geboet.

Wie het meergemeld verslag leest, komt nog wel meer kwaad tegen. Of wat dunkt u, is niet het fabriceeren en verkoopen van ondeugdelijke toestellen en machines, die ongelukken moeten veroorzaken, zonde voor God? Men maakt uiteraard het kwaad nog grooter, indien men deze ondeugdelijke installaties als voldoende en deugdelijk aanprijst, aan dikwijls technisch niet goed ontwikkelde menschen.

Het maken en verkoopen van ondeugdelijke toestellen en machines, hetzij uit onkunde, wijl men zelf niet genoeg op de hoogte is, hetzij uit winzucht, is meer dan een fout, het is een zedelijk kwaad, dat ons voor God schuldig stelt.

Ook het koopen van deze installaties als men niet zeker is, omdat de prijs zoo laag is, moet als schuld worden gevoeld. God vertrouwt mee aan onze industrieën het leven en het schoone lichaam van Zijn menschen toe. Worstelen om de ziel van de arbeiders is goed, is prijzenswaardig, mits men het leven en lichaam voldoende heeft leeren achten, en het natuurlijke, noch wat betreft het loon, noch wat betreft de bescherming, vergeet.

In wenschenden vorm wordt dan nog eens die belofte herhaald: „Uwe hand zij verhoogd boven uwe wederpartijders, en al uwe vijanden mogen uitgeroeid worden”. De Statenvertaling heeft hier den wenschenden vorm niet: „uwe hand zal verhoogd worden” en „uwe vijanden zullen uitgeroeid worden”, doch dit is onjuist, vgl. ook Ridderbos, De kleine profeten II, bldz. 99, 100. Aldus vs 8.

Daarop sluit aan een aankondiging van de vernietiging, zoowel van de stoffelijke machtsmiddelen waarop Israël vertrouwt: paarden, wagens, vestingen (vs 9, 10), als van datgene wat tot de afgoderij en den zondigen eeredienst behoort: tooverij, beelden, opgerichte steenen en heilige palen (vs 11-13); terwijl ten slotte vs 14 nog eens weer herhaalt dat de heidensche volken te gronde zullen gaan; ditmaal echter niet geteekend, gelijk in vs 7, als gevolg van het optreden van Jakobs overblijfsel, maar als gevolg van de wraak die de Heere in toorn en in grimmigheid aan hen doet.

Ds. Berkhoff heeft in dit alles een krachtigen en beslissenden grond gevonden voor zijne opvatting. Hij is daarvan zelfs zoozeer overtuigd, dat hij niet kan nalaten de vraag te stellen: „Maar is het dan eerlijk, dat men nooit eens tot de gemeente zegt, wat daar in datzelfde hoofdstuk van dienzelfden Christus verder volgt?” (d.w.z. na het bekende eerste vers, dat men duizenden malen heeft laten opzeggen in de catechisatie en heeft aangehaald in Advents- en Kerstprediking). Aldus in De Christusgeering, bldz. 187.

Deze vraag had niet moeten gesteld zijn. Want zulk een vraag sluit eigenlijk in zich dat zij, die anders denken dan Ds. Berkhoff, zich niet door rechte motieven laten leiden. Maar het is ons toch over en weer om niets anders dan om de waarheid Gods te doen, om niets anders dan het getuigenis van het Woord des Heeren! Daarom een vraag, of het eerlijk is, had niet moeten gesteld zijn.

Maar nu die vraag eenmaal gesteld is, keert ze tot Ds. Berkhoff zelf terug. Want Ds. Berkhoff laat in zijn boek aan zijn lezers ook niet alles hooren wat in Micha 5 te vinden is. Hij somt zeer veel op wat in dit hoofdstuk staat, en wij hierboven hebben vermeld: dat aan de verschijning van den Messias verbonden is de bekeering van Israël, een weder wonen in hun land onder zijn zegenrijke regeering, dat hij groot zal zijn tot aan de einden der aarde, en verder wat er van Jakobs overblijfsel staat in vs 6-8; maar hij laat zeer zorgvuldig weg alles wat in dit hoofdstuk van Assur wordt gezegd. Van Assur — en juist hier zouden wij zoo gaarne vernemen, wat Ds. Berkhoff ervan denkt, en hoe hij dat verklaart. Moeten wij nu wederkeerig de vraag stellen: is het eerlijk, om met een verwijt te komen wijl men vaak Micha 5:1 aanhaalt, zonder het overige van dit hoofdstuk onder de aandacht te brengen, en dan eene geheele opsomming van den verderen inhoud van dit hoofdstuk te geven, maar precies datgene weg te laten, waarin het groote struikel-

Op één ding willen wij in dit verband nog wijzen. Daar verongelukken twee arbeiders door het breken van een ijzeren beugel, waarop de steiger rustte. Als vermoedelijke oorzaak wordt aangenomen, dat het ijzer bij het smeden gedeeltelijk verbrand is. Dat kostte twee menschen het leven!

Zou hier de man, (aannemende dat deze oorzaak juist was) die zijn werk niet behoorlijk had verricht, wel onschuldig zijn? Geen wet zal hem achterhalen, misschien hoort hij zelfs van het ongeval niets, heeft ook niemand eenig verwijt tot hem gericht, is hij door niemand uit te vinden.

Maar er is een gedenkboek voor Gods aangezicht. En daarin worden opgeteekend ook de zonden van onzen dagelijkschen arbeid, zonden van bedrijf en nalatigheid.

Prediking van het zesde gebod, is waarlijk niet overbodig. Wij denken in den economischen „struggle for life” of in den sleurgang van het alledaagsche leven niet immer hieraan, dat ook de schuld, onze schuld, van het terrein van den arbeid, groot is tot aan den hemel.

G. BAAS Kzn.

Het Zedelijkheidsvraagstuk.

Voortzettend het artikel in het vorige nummer, waarin we wezen op de brochure van Mr A. de Graaf „De Nieuwe Moraal”, komen we nu tot de bespreking van de uitgave die we onmiddellijk daarmee in verband noemen: „Het Zedelijkheidsvraagstuk”, den bundel lezingen, gehouden op initiatief van de kerkeraden der Ned. Herv. Gemeenten van Groot-Rotterdam.

Onmiddellijk daarmee in verband. Want vooreerst handelen beide geschriften over dezelfde quaesties: de urgenties van moraal en moraliteit, en ten tweede komen ze geheel overeen in geest en toon: beide stellen ze hoog het ideaal en zoeken in een ideale instelling op de moderne vragen de eenig-mogelijke

blok voor eene verklaring in den geest van Ds. Berkhoff en zijne medestanders gelegen is?

Wanneer we ons eens rustig zetten tot overweging van de vraag, hoe wij het vijfde hoofdstuk van Micha hebben te verstaan, dan kan op den voorgrond worden gesteld, dat hier kennelijk gehandeld wordt van den Messiaanschen tijd. Immers, niet alleen wordt in het eerste vers duidelijk de komst van den Messias geprofeteerd, maar ook wat er volgt, wordt onmiskenbaar met den Messias in verband gebracht. Dat de barenden, waarvan in vs 2 gesproken wordt, de moeder van den Messias is, valt niet tegen te spreken. Op welke andere moeder zou hier gedoeld kunnen worden dan die van Hem, van wiens geboorte en geboorteplaats in vs 1 gesproken wordt? Eveneens is duidelijk dat de niet nader aangeduide persoon van wien in vs 3 wordt gezegd dat hij zal „staan” en „weiden” en „groot zal zijn tot aan de einden der aarde”, en van wien het in vs 4 heet dat hij „zal vrede zijn” de Messias moet wezen. Het persoonlijke voornaamwoord van den derden persoon moet hier terugslaan op den Heerscher die in vs 1 is aangekondigd.

Nu zou men zeker geneigd zijn onder het Israël, waarvan hier sprake is, en het „overblijfsel van Jakob” het nationale Israël te verstaan, en in verband daarmee dus het wonen toe te passen op het land Kanaän, en verder te denken aan een natuurlijke strijd van Israël tegen de heidenvolken, waaruit dus zou volgen, dat er grond was om te denken aan een herstel van de nationale machtspositie van Israël onder den Messias te midden van de volken — indien we niet in de verzen 4 en 5 tot driemaal toe stuitten op den naam Assur. Assur, dat is de groote wereldmacht, waarvoor Israël in de dagen van Micha te vreezen had, die door God werd gebruikt als zijne tuchtroede om zijn zondig volk te straffen; maar die ruim een eeuw later door het optreden van de verenigde Meden en Chaldeeën is te gronde gegaan, en waarvan in de latere geschiedenis geen spoor meer is overgebleven. In de dagen van den Messias bestond Assur niet meer; en niemand denkt er aan of kan er aan denken de Goddelijke bedoeling van deze profetie aldus te verstaan, dat in den tijd na de verschijning van den Messias — wanneer dan ook — die te niet gegane en verdwenen Assyrische wereldmacht weer in het aanzijn zou worden geroepen, opdat een in nationalen zin hersteld Israël met die macht weer den strijd zou aandoen, om haar te overwinnen.

Zou men dan op grond van het noemen van Assur moeten aannemen, dat Micha de verschijning van den Messias bedoelde aan te kondigen nog in de dagen dat het Assyrische rijk bestond? O zeker, op modern standpunt is daartegen geen bezwaar: men neemt gaarne aan dat de profetie de komst van den Messias nog vóór den ondergang van Assur heeft verwacht, maar... dat hij zich in deze verwachting heeft bedrogen. Op negatief-critisch standpunt ten opzichte van den Bijbel komt er dat niet

POPULAIR-WETEN - SCHADDELUKE SCHETSEN

Het Chillasme en het Oude Testament.

X.

De Heerscher in Israël, Micha 5.

Na de profetie van Micha 4 volgt in hoofdstuk 5 de bekende uitspraak: „En gij, Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen die een Heerscher zal zijn in Israël, en wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid”.

Dat we in deze overbekende profetie te doen hebben met eene aankondiging van den Messias, is zoo duidelijk en wordt zoo algemeen toegegeven, dat we geen tijd behoeven te verspillen met daarvoor bewijs te leveren. Reeds de Joodsche Schriftgeleerden omstreeks het begin van onze jaartelling beschouwden haar zoo, daar zij er het antwoord in lazen op de vraag van Herodes, waar de Christus zou geboren worden (Matth. 2:4-6).

Waar we echter wel iets uitvoeriger bij moeten stilstaan is, wat er in dit hoofdstuk dan nog verder volgt.

Zoo wordt er eerst gezegd, dat God zijn zondig volk zal overgeven tot den tijd toe dat zij die baren zal (waarmee ongetwijfeld de moeder van den Messias wordt bedoeld) gebaard hebbe; „dan zullen de overige zijner broederen zich bekeeren met de kinderen Israëls” — vs 2.

Daarna volgt de uitspraak omtrent den Messias dat „Hij zal staan, en zal weiden in de kracht des Heeren, in de hoogte van den naam des Heeren zijns Gods”; terwijl er van zijn volk staat: „en zij zullen wonen”; want, zoo heet het verder van den Messias „nu zal Hij groot zijn tot aan de einden der aarde” — vs 3.

Verder lezen wij nog van den Messias: „En deze zal vrede zijn; wanneer Assur in ons land zal komen, en wanneer hij in onze paleizen zal treden, zoo zullen wij tegen hem stellen zeven herders, en acht vorsten uit de menschen; die zullen het land van Assur afweiden met het zwaard, en het land van Nimrod in deszelfs ingangen. Alzoo zal Hij ons redden van Assur, wanneer deze in ons land zal komen, en wanneer hij in onze landpale zal treden” — vs 4, 5.

„En Jakobs overblijfsel zal zijn in het midden van vele volken, als een dauw van den Heere, als droppelen op het kruid, dat naar geen man wacht, noch menschenkinderen verbeidt. Ja, het overblijfsel van Jakob zal zijn onder de heidenen, in het midden van vele volken, als een leeuw onder de beesten des wouds, als een jonge leeuw onder de schaapskudden, welke, wanneer hij doorgaat, zoo vertreedt en verscheurt hij, dat niemand redde” — vs 6, 7.